

ŽIVA ZAJEDNICA

1F2384E

Ožujak / März 1984.

Broj **3** (49)

»LEBENDIGE GEMEINDE«

MITTEILUNGSBLATT DER

KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN

ERSCHEINUNGORT FRANKFURT AM MAIN

CIJENA/PREIS 1,-DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

„Evo, sad je vrijeme milosno” (2 Kor 6,2)

Na pragu smo korizme, na početku smo svetog vremena u kojem se cijela Crkva pripravlja za slavljenje najvećih događaja iz Kristova života po kojima je čovjek spašen. U bogoslužju ovoga vremena često se čuje riječ apostola Pavla: „Evo, sad je vrijeme milosno, sad je vrijeme spasa”. A odmah na početku korizme, na Čistu srijedu, odzvanja ozbiljna i teška riječ s prvih stranica Sv. pisma: „Sjeti se, da si prah i da ćeš se u prah povratiti”. Istina je to nad kojom se treba ozbiljno zamisliti.

Korizma je poziv na ispravljanje života, ona je vrijeme obraćenja i pokore kojom branimo svoju nutarnju slobodu i svoje vjerničko opredjeljenje za Boga.

U dugoj povijesti Crkve cijela je korizma bila u znaku teškoga posta. Danas se taj post, zbog živčane napetosti koju je ljudima nametnuo posao, sveo na dva dana: Čistu srijedu i Veliki petak.

Više od posta korizma bi za nas kršćane trebala biti vrijeme obnavljanja Božjeg kraljevstva u nama, vrijeme ispitivanja svoga kršćanskog mišljenja i djelovanja, vrijeme radikalnog zaokretanja prema Bogu, Kristu, vječnosti. Za neke će od nas to biti i vrijeme ostavljanja pića, pušenja, kave, sitnih razbibriga, ali za sve nas to ima biti vrijeme strogog preispitivanja vršenja dužnosti prema Bogu i čovjeku, na poslu i kod kuće, u crkvi i na ulici; korizma mora biti novi poku-

šaj da budemo strpljiviji u poteškoćama, darežljiviji prema bližnjemu, da budemo bolji kršćani i ozbiljniji ljudi.

Sav taj naš korizmeni posao neće moći biti ostvaren bez redovitijeg dolaženja na Misu, bez pojačane molitve koja je, nažalost, zamukla na usnama i u srcu mnogih pojedinaca i nestala iz mnogih naših kršćanskih domova. Razmatranje Muke Kristove, pobožnost križnog puta i druge korizmene službe mogu nam izvrsno pomoći da se obraćenje u nama i dogodi i da nam molitva omili. Dobro promišljena i iskrena korizmena ispovijed trebala bi biti stvarni početak zrelijeg kršćanskog življenja.

S korizmom počinju milosni dani, dani spasa koji se više nikada neće ponoviti. Oni bi trebali postati i našim danima, danima ostvarivanja neraskidivog zajedništva s Bogom i s ljudima. /v.



„Spomeni se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah povratiti!” Na slici: slovenski dušobrižnik u Frankfurtu v.l. M. Jereb za vrijeme pepeljavanja. Foto: KNA.

U ovom broju

- Papina poruka za korizmu str. 2
- Vijećanje predstavnika našeg pastoralna str. 3
- Aktualni razgovor str. 3-4
- Matija Petar Katančić str. 4-5
- Stepinac – branitelj čovjekove savjesti str. 6-8
- Plodovi obiteljskih Misa str. 8-9
- Iz naših misija str. 9-12
- Treba se liječiti str. 12
- Pišu nam čitatelji str. 13-14
- Poslovođa Božo str. 15
- Gastarbeiter gestern und heute S. 16

Urednikova riječ

Dragi čitatelji,

Urukama vam je, evo, korizmeni broj našega lista. Papinom porukom za ovogodišnju korizmu i uvodničarem htjeli smo svratiti vašu pozornost na ovo sveto četrdesetdnevno vrijeme.

Odmah na početku izvješćujemo o vijećanju predstavnika naših misionara i pastoralnih suradnika s naddušobrižnikom u Frankfurtu. Zacijelo su njihova razmišljanja i zaključci vrlo aktualni.

Uvjereni smo da aktualni razgovor s prof. Antonom Klincem baca bar malo svjetla na jednu od djelatnosti naših misijskih zajednica.

Ovoga puta prilog iz „Hrvatske kulturne baštine“ obrađuje život i djelo Matije Petra Katančića, franjevca iz Valpova, koji spada među najučenije Hrvata svoga vremena.

Kako se u veljači komemorirala 24. obljetnica smrti blagopokojnog kardinala Alojzija Stepinca, donijeli smo detaljne izvratke iz govora kardinala Kuharića koji je on održao 10. veljače u zagrebačkoj katedrali.

Vijesti iz naših misija nisu u ovom broju dovoljno zastupljene. Nemamo ih, jer nam nisu poslani. Ako već članovi redakcijskog vijeća našega lista ne šalju izvještaja sa svojih terena, umoljavamo (ako to uopće treba!) sve misionare, pastoralne suradnike i socijalne radnike da nam se javljaju svojim pisanim, a i telefonskim, priložima o životu i djelovanju naših zajednica. Trebalo bi zabilježiti svaku smrt našega čovjeka, kao što to u dva slučaja i činimo u ovom broju.

Naš stalni suradnik g. Ivo Hladek opisuje u „Criticama iz života naših iseljenika“ muke, probleme i promašaje „poslovođe Bože“ koji se pošto-poto htio osamostaliti u radu i biti „svoj gospodar“, a naš suradnik iz Berlina g. I. Milčec piše o bolovanju i liječenju, iako to područje spada više na socijalne radnike.

Ako dva mala priloga na njemačkom jeziku slučajno nadilaze vaše poznavanje njemačkog jezika, nemojte ih baciti. Dajte ih svojim njemačkim prijateljima. Možda će njih zanimati.

Puno milosti i Božjeg blagoslova u ovim korizmenim danima spasa želi vam

Urednik

Poruka Svetog Oca
za korizmu 1984.

„Moramo se obratiti na Božju ljubav“

Draga braćo i sestre u Kristu!

Koliko li smo puta čitali i čuli potresne riječi dvadeset i petog poglavlja Evanđelja po sv. Mateju: „Kada Sin Čovječji dođe u svojoj slavi . . . , reći će: Dođite, blagoslovljeni Oca mojega . . . jer bijah gladan a vi mi dadoste jesti . . . !“

Da, Otkupitelj svijeta gladije u svakoj gladi svoje ljudske braće. On trpi s onima koji ne mogu nahraniti svoje tijelo: s narodima koji su žrtve suše ili loših ekonomskih uvjeta života, s obiteljima koje su pogođene nezaposlenošću ili nesigurnošću zaposlenja. Pa ipak, naša zemlja može i mora hraniti sve svoje stanovnike od male djece do starijih osoba, kao i sve radnike. Krist isto tako trpi s onima koji opravdano gladiju za pravdom i poštivanjem svojega ljudskog dostojanstva, s onima koji su lišeni svojih osnovnih sloboda, s onima koji su napušteni ili, što je još gore, izrabljivani u svom siromaštvu.

Krist trpi s onima što čeznu za pravdom i sveopćim mirom, koji je razoren ili ugrožen tolikim sukobima i luđačkom i besmislenom trkom u nauružanju. Zar smijemo i zaboraviti da svijet valja graditi a ne razarati?

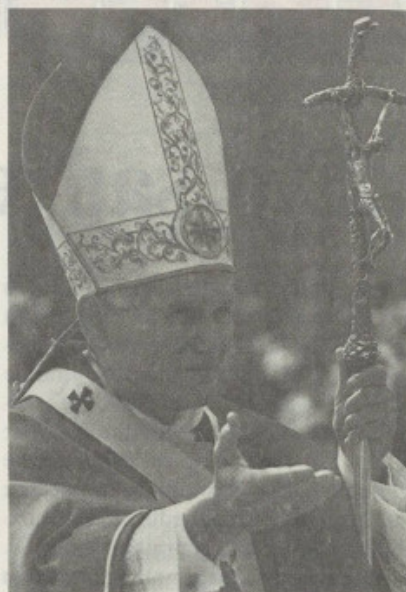
Jednom riječju, Krist trpi sa svima koji su žrtve materijalne, moralne i duhovne bijede.

„Bijah gladan a vi mi dadoste jesti . . . , bijah putnik i primiste me, bolestan i pohodiste me, utamničen i dođoste k meni“ (Mt 25, 35–36). Svakom od nas bit će te riječi upućene na Dan Suda. No, već sada, one nas opominju i sude.

Davanje od onoga što nam je suvišno, pa čak i od onoga što nam je potrebno, ne proizlazi uvijek spontano i dragovaljno iz našeg srca. Upravo zbog toga valja imati oči neprestano bratski otvorene i uperene prema osobi i životu naših najbližih, valja u samom sebi negovati i poticati glad i žeđ za davanjem, za pravdom i mirom, kako bismo mogli doista prijeći na djela koja će dati svoj doprinos pomoći teško pogođenih osoba i naroda.

Draga braćo i sestre! U ovo korizmeno vrijeme Jubilarne godine Otkupljenja,

obratimo se i opet, pomirimo se iskreno s Bogom i sa svojom braćom! Duh pokore, davanja i posta očitovat će se u konkretnim činima na koje će vas sigurno pozvati vaše mjesne Crkve.



Sveti Otac Ivan Pavao II poziva na obraćenje

„Neka svatko dadne kako je srcem odlučio, a ne sa žalošću ili na silu, jer Bog ljubi vesela darivaoca“ (2 Kor 9, 7). Taj je poticaj sv. Pavla Korinćanima vrlo aktualan. Neka svatko uzgogne iskusi duboku radost nad podijeljenim kruhom, nad gostoprimstvom ponuđenim strancu i putniku, nad pomoću pruženom siromašnima, nad pronađenim radom za nezaposlene, nad časnim i hrabrim izvršavanjem vlastitih građanskih i staleških dužnosti, nad mirom koji se proživljava u svetištu obiteljskog ognjišta i u cjelokupnom društvenom životu! Sve je to Ljubav Božja na koju se moramo obratiti. Ljubav je to nerazdvojiva od usluga što ih često moramo hitno pružiti svojem bližnjemu. Poželimo da bismo zavrijedili čuti kako nam u posljednji dan Krist govori da smo Njemu učinili ono dobro što smo ga učinili najmanjemu od njegove braće!

Ivan Pavao II

Odricanje oplemenjuje čovjeka.

(Gandhi)

Vijećanje predstavnika našeg pastoralna

„Poslani smo čuvati vjeru”

Novoizabrani predstavnici misionara i pastoralnih suradnika okupili su se 3. veljače 1984. godine u prostorijama Naddušobrižničkog ureda u Frankfurtu da bi zajedno s Naddušobrižnikom porazgovorili o životu naše iseljene Crkve, o mjerama koje ona treba poduzeti, o planovima koje u dogledno vrijeme treba ostvariti i o perspektivama naše mlade generacije koja raste u posebno teškim uvjetima.

Programu ovoga sastanka koji se sastojao od šest glavnih točaka bilo je posvećeno nekoliko radnih sati. Razgovaralo se mirno i konstruktivno. Glavnu misao, koja se provlačila kroz čitav razgovor, izrekao je jedan od sudionika ovim riječima: „Treba učiniti sve, još više nego dosada, da sačuvamo vjeru u dušama naših katolika potičući njezin rast, jer smo zato poslani”.

Diskusija je, s preporukama i zaključcima pastoralnih predstavnika, tekla ovim redom:

● O **regionalnim sastancima** je rečeno da su korisni i da će se ove godine održati početkom travnja u vidu duhovne obnove za svećenike i pastoralne suradnike. Glavna će se tema tih sastanaka odnositi na euharistiju, na njeno življenje i na rast naših zajednica u euharistiji. Predstavnici su mišljenja da je rad na izgrađivanju naših misijskih zajednica danas potrebniji nego ikada i da na tim sastancima treba otvoreno govoriti o pozitivnim i negativnim pojavama u našim zajednicama. Trebat će dosta vremena posvetiti molitvi i razmišljanjima o njoj.

● Što se **duhovnih vježbi** za svećenike tiče, predstavnici pozdravljaju u Vierzehnheiligenu izraženu želju većine naših misionara da se one ove godine održe u Svetoj zemlji. Najvjerojatnije će to biti početkom studenoga 1984. Organizaciju preuzima Naddušobrižnički ured.

● U diskusiji o **permanentnom obrazovanju pastoralnih suradnika** bilo je različitih prijedloga i zahtjeva. Trebaju li se oni doškolavati kao i socijalni radnici? Da li študirati dopisnu teologiju u Zagrebu, Würzburgu, pa napredovati u svakom pogledu u misiji i dotičnoj biskupiji? Preporučeno je da pastoralni su-

radnici svakako nauče njemački, da ulaze u dublje poznavanje nauka vjere, da nastoje naučiti svirati i, koliko-toliko, voditi folklorne grupe. Naddušobrižnikov ured će im to i omogućiti. Više puta je ponovljeno da treba još zauzetije i obimnije raditi s mladima. U tom poslu koji je nezamjenjiv treba tražiti nove načine i nove putove.

● Glede **redakcijskog vijeća „Žive zajednice”** svi su se nazočni složili da nije uputno birati suradnike. Važnije je naći ljude koji će htjeti surađivati u listu slanjem informacija o događajima na njihovu području. Naddušobrižnik, urednik lista te predstavnici našega pastoralna predložili su imena ljudi koji su voljni redovito surađivati u „Živoj zajednici”. Ti će onda sačinjavati redakcijsko vijeće, ukoliko na to pristanu, naravno. Bit će zamoljeni svi svećenici, pastoralni suradnici i socijalni radnici – a treba li to uopće? – da izvješćuju o zbivanjima na njihovim terenima u našem listu, kako bi naš život, uspjesi i razočaranja, kako bi život Crkve među Hrvatima bio i zapisan – zbog sadašnjosti, povijesti, ali i zbog naraštaja koji dolazi.

● Na način održavanja **Biblijske olimpijade** (to će ove godine biti od 18. do 20.

svibnja!) izrečene su i neke zamjerke. Spomenuto je kako se nikako ne smije dobiti dojam da se naša Olimpijada održava zato da se proda neka, pa makar i vrlo dobra, knjiga. Predstavnici zahtijevaju da članovi žirija budu potkovani u „pitanjima i odgovorima” i da budu stroži u ocjenjivanju. Što se sportskog dijela tiče treba svakako izjednačiti ekipe s obzirom na dob i na fizičku snagu.

„Za **pastoralni sastanak** 1985. godine predložene su mnogobrojne teme. Spominjemo samo neke: Katehiziranje obitelji, Crkva i vrijeme u kojem ona živi, Domoljublje – komponenta ili srž identiteta, Odnos navještanja Božje riječi i služenja (pastoralna i socijalna služba), Duhovna zvanja u iseljenoj hrvatskoj Crkvi, Mladi i budućnost naše Crkve u Njemačkoj i dr. Naddušobrižnik će pronaći predavače za neku od spomenutih tema.

Bio je to ozbiljan razgovor i dogovor. Načeto je mnogo toga što se ustrajnim razmišljanjem i poduzetnošću – uvijek u znaku vjere – može i treba ostvariti u narednim mjesecima i godinama.

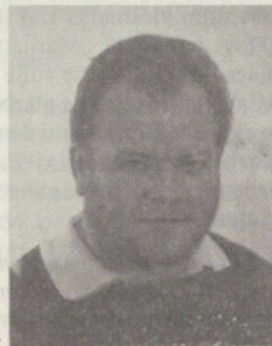
Gostoprinstvo je bilo na visini. Treba spomenuti i pohvaliti srdačnost, umještost i „Martinu” skrb gospođe A. Drežnjak i Lj. Markovica. Predstavnici im nisu zaboravili reći veliko hvala za sve.

I. Vugdelija

AKTUALNI RAZGOVOR

„Bez vježbanja nema ništa”

Ako Vas put nanese u Hrvatsku katoličku misiju Esslingen, Augustinerstrasse 5, posebno ako to bude petkom, subotom ili nedjeljom, onda ćete vjerojatno uz misionara p. Silvestra, župnu suradnicu Maru te socijalnog radnika Tomu suresti i vrlo simpatičnoga, vedrog i otvorenog gospodina, prof. **Antona Klinca**. Profesor glazbe Anton vodi privatnu „Musik-Schule” u Esslingenu, oženjen, otac je dvoje djece, katolik, Slovenac. Svojim savjesnim radom s našom djecom na glazbenom području puno je zadužio mnoge naše misije, na čelu s Esslingenom. Početkom veljače razgovarao je s njim u prostorijama esslinške misije naš urednik.



Prof.
Anton Klinec

● **Profesore, Vi kao voditelj privatne glazbene škole već duže vremena poučavate i velik broj naše djece u sviranju** (nastavak na sl. str.)

(nastavak s prednje str.)

glazbenih instrumenata, a osim toga vodite i dječji orkestar pri Hrvatskoj katoličkoj misiji Esslingen. Recite nam ukratko kada je to počelo i kako je to počelo?

– Moj rad s djecom u misiji Esslingen počeo je prije tri godine, za vrijeme župnikovanja fra Petra Vučemila. On je nekako doznao za moju adresu, za adresu moje privatne glazbene škole i došao k meni na razgovor. Složili smo se u svim pojedinostima i tako sam počeo poučavati djecu. Satove sviranja davao sam u misiji i u svojoj školi. Imam velik broj instrumenata. Najviše se djece javilo za učenje gitare, orgulja i harmonike. Satove pouke sada dajem ne samo u Esslingenu, nego u Nürtingenu, Stuttgartu i Ludwigsburgu. I misija Stuttgart i Ludwigsburg, kao i filijala esslinške misije Nürtingen, imaju svoje orkestre. Posla imam na pretek.

● *Koliko mališana u Esslingenu dolazi na pouku u sviranju glazbenih instrumenata, gdje ih poučavate i na kojim sve instrumentima?*

– Ovdje u Esslingenu imam oko 40 učenika. U dječjem orkestru ih svira točno 25. Manja djeca uče tek godinu dana, pa još ne mogu nastupati u orkestru. Djeću poučavam u prostorijama misije. A poučavam ih na ovim instrumentima: gitari, električnoj gitari, bas gitari, harmonici, bubnju i orguljama.

● *Što vježbate s djecom iza kako ona svladaju ono najosnovnije, glazbenu abecedu, recimo tako?*

– Ja želim da djeca što prije nauče svirati, to isto žele njihovi roditelji a i ona sama. Iza kako djeca nauče note i pravilno držanje prstiju, počinjemo s najjednostavnijim pjesmama kao što su to npr. „Plovi barka” ili „Marijana”, kako bi djeca dobila što više volje za sviranje. Mi ne radimo kao na glazbenim školama gdje se kroz godinu dana uči teorija glazbe. Mi učimo i vježbamo u isto vrijeme, pa djeca ne gube volje za sviranjem.

● *Da li s dječjim orkestrom negdje nastupate, kako ste prihvaćeni i što kažu roditelji tih naših malih svirača o Vašem radu?*

– Naš dječji orkestar često svira u crkvi – posebno na obiteljskim Misama. Nastupamo i na raznim priredbama u toku jedne godine. Zapaženi su naši nastupi

1. Među hrvatskim piscima rođenim u Slavoniji posebice se u doba klasicizma ističe Matija Katančić, koji je nakon stupanja među franjeve uzeo ime Petar. Djelovao je na prijelazu iz XVIII. u XIX. stoljeće, u doba koje je obilovalo tiskanim crkvenim i pobožnim djelima, zatim knjigama u kojima su opisani bojevi (posebice oni s Turcima) te prosvjetiteljskim djelima. Treba osim toga pripomenuti da je M. P. Katančić potekao iz obitelji koja je iz Podravine pobjegla pred Turcima preko Drave u šikloški kraj, a vratila se u Slavoniju nakon njezina oslobođenja. Obiteljsko je ime nekoć bilo Emanović, Matijin pak djed po

za Majčin dan, za prvu pričest i za fašing. Dva puta smo nastupali pod motom „Pokaži što znaš”. Svako dijete moglo je tada posebno nastupiti na pozornici pa su i roditelji mogli ocijeniti koliko su im djeca glazbeno napredovala, odnosno što su naučila. Što se roditelja tiče, mislim da su u 90% slučajeva zadovoljni mojim radom i uspjehom svoje djece. Da, zadovoljni su. Inače ne bi djecu slali na satove glazbe.

● *Imate li što poručiti svojim učenicima i njihovim roditeljima ovako preko naše novine?*

– Pa, imam. Ja najprije želim svim svojim učenicima-sviračima sve najbolje. I želim im da što više vježbaju. To ovisi i o roditeljima, naravno. Ali djeca moraju znati da bez vježbanja nema ništa. Vježbati i vježbati, kako bismo u naredno vrijeme mogli postići još veće i zapaženije uspjehe na velikim priredbama. Ja to od srca želim.

● *Smatrate li da bi Vaš dječji orkestar iz Esslingena uspješno nastupio na popodnevnoj akademiji zadnjeg dana Susreta hrvatske katoličke mladeži u Offenbachu ove godine?*

– Sigurno. Ja bih to osobno jako volio. Imam dosta djeca koja su sposobna za takav lijep nastup i rado bi se odazvala. Recite u Nadđušobrižničkom uredu da ćemo doći ako nas se pozove.

● *Profesore, hvala lijepa za ovaj razgovor.*

Matija Petar Katančić

ocu Marko nosio je naziv Marković, a po stricu njegovu Adamu, čiji je otac bio vojnik (katana), obitelj je ponijela prezime Katančić. Ne smije se zanemariti činjenica da su Katančići bili sitni obrtnici: Matijin djed bio je krojač, a otac pak obuçar (opančar ili čizmar).

Društvene i obiteljske prilike ostavile su tragove u razvitku i napretku Katančićevu, poglavito pak izobrazba u klasiističkom duhu.



Matija Petar Katančić, veliki učenjak svoga vremena

2. Matija Katančić se rodio god. 1750. u Valpovu, a prvi učitelj bio mu je jamačno domaći župnik, zatim se školovao u Pečuhu, Budimu (1767.), u Baji (1768.) i Segedinu (1769.–1770.). U Baču je stupio u Franjevački red, pa je filozofiju svršio u Budimu i stjecao je potrebitu izobrazbu u Osijeku (studium generale) gdje su predavali I. Velikanović, J. Pavišević, M. Lanović. Matija Petar Katančić se u to doba spominje kao sudionik u prigodnim proslavama. Poglavarici su zatim poslali Katančića u Budim, gdje je posebice učio estetiku i poetiku. God. 1779. vratio se Katančić u Osijek i postao je profesorom na tadašnjoj gimnaziji. Ondje je objelodanio svoju prvu raspravu o stupu s rimskim natpisom, nađenim za izgradnje ceste između Darde i Osijeka: *Dissertatio de columnarum miliaria ad Eszekum reperta* (Osijek, 1782.). U doba pojačane germanizacije napustili su domaći predavači osječku gimnaziju, pa je i M. P. Katančić tražio drugi posao. Pošao je u Zagreb i ondje je poučavao u gramatičkim razredima,

a zatim u „humaniora”, u višim. Natjecao se za profesora estetike na peštanskom sveučilištu (1791.), ali nije uspio. God. 1795. ipak je postao profesorom starina i numizmatike. Nakon pet godina (1800.) pošao je u mirovinu, povukao se u Budimski samostan i ondje je umro 23. svibnja 1825. Ondje je i ukopan u kripti franjevačke crkve.

3. Već je za gimnazijskih dana M. P. Katančić počeo pisati latinske stihove, a nastavio je i za boravka na naukama u Budimu. Josip Pavišević poticao ga je na pisanje hrvatskim jezikom. Za budimskog boravka nastale su pjesmotvori *Lyrice* i *Elegiaca et heroica*. Katančić je osim latinskoga dobro znao njemački, talijanski, djelomice francuski, a neki misle da je pjevao i mađarski, premda je poznata samo jedna takva pjesma u čast bana Erdődyja. U proučavanju književne baštine Katančićeve treba ipak znati da je pjevao latinski i hrvatski, a jamačno je najpotpuniji predstavnik klasicističke književnosti u nas izvan dubrovačkog područja.

Obično se u prikazima Katančićeva rada razlikuje književnost od znanosti. U književna djela Katančićeva treba ubrojiti rukopisna djela *De poesi Illyrica libellus ad leges aestheticæ exactus* (Knjižica o ilirskom pjesništvu napisana prema zakonima estetike). U djelu je uzimao primjere iz narodnog pjesništva, zatim iz djela Kačića, Kanižlića, Reljkovića i drugih. Posebice je cijenio Kanižlića i njegovo djelo *Sveta Rožalija*. – Prigodne pjesme Katančić je god. 1788. objelodanio u čast našičkog gvardijana Ivana Pavlovića i Poskočnicu (...), zatim opet tri prigodne u čast bana Erdődyja, objelodanjene u Zagrebu god. 1790.

Značajnim književnim djelom M. P. Katančića drži se *Fructus auctumnales* (Jesenji plodovi; Zagreb, 1791. i 1794.), zbirka u kojoj ima povijesti, prigodničarstva, puno znanja, učenosti i spretnosti. Pisac je u alcejskom slogu, zatim u elegijskim distisima i heksametrima pisao o bojevima, zatim pohvalnice svojim profesorima, poglavarima (Blažu Tadijanoviću). Utjecaj klasičnih pisaca neobično je snažno zamjetljiv (Teokrit, Vergilije, Ovidije i drugi). Katančić je ispjevao nekoliko pjesama u narodnom desetercu, ali u tome je preuzimao od A. Kačića Miošića oblik, sadržaj pa i natuknice. Ne čini se uput-

nim sjetna raspoloženja Katančićeva upletati u pjesništvo srpskog pisca Branka Radičevića (to čini K. Georgijević).

Znanstveni rad Katančićev je nejednake vrijednosti, a dio rukopisnih djela čuva se u Sveučilišnoj knjižnici u Budimpešti. Osim već spomenutog spisa o rimskom stupu, Katančić je objelodanio *Specimen philologiae et geographiae Panoniorum* (Zagreb, 1795.), zatim *Memoria Belgradi olim Singiduni* (Zagreb, 1795.), *De Istro eiusque adeolis commentatio* (Budim, 1798.). Nakon smrti objelodanjeno je Katančićovo djelo u dva dijela *Istri adcolarum geographia vetus* (Budim, 1826.–1827.). Kao predavač na Budimskom sveučilištu preveo je rasprave o numizmatiki, a objelodanio je (1797.) svoja predavanja o tome.

Posebno značenje ima Katančićev nedovršeni ilirsko-latinski rječnik Pravoslavljanika. Rukopis je u novije doba svratio pozornost znanstvenika. Osim riječi iz književnih djela, uzimao je Katančić građu iz drugih rječnika, natuknice kojih se sjećao iz svoga djetinjstva, nazive predmeta, proizvoda, dječjih igara, plodova, zagonetke i izreke. Bude li ovaj rukopisni rječnik M. P. Katančića proučen, moći će se prosuditi koliki je prinos pišćev našem jezikoslovlju.

4. O Matiji Petru Katančiću, učenom i marljivom franjevcu, ima zanimljivih rasprava (V. Jagić, G. Čevapović, A. Pettravić, T. Matić, J. Hamm, M. Kombol i dr.), ali cjelovite prosudbe još nema. Razlog je u tome što dio rukopisnih Katančićevih djela čeka čitatelja i znanstvenika. Opće je priznanje da se Katančić svojom darovitošću izdizao iznad onodobne „pjesničke pustoši u sjevernoj Hrvatskoj” (M. Kombol). J. Kopitar i Dobrovský nisu prihvaćali cjelokupni Katančićev rad, a Mommsen mu je priznavao uspješnost u zemljopisnim i epigrafskim radovima.

Neobično plodan, željan hrvatsko pjesništvo promatrati umjetničkim estetskim mjerilima, Katančić je u složenom vremenu svoje djelatnosti bio veliki predvoditelj u nizu naših kulturnih poslenika i pisaca. Pisac, znanstvenik i prevoditelj Katančić je „pripadao među najučenije Hrvate (...) te je pribavio sebi časno i dostojno mjesto među našim piscima općenito, franjevačkim pak posebice.

IZ ŽIVOTA

Ljubav prema neprijateljima – na djelu

Zatvorski dušobrižnik u Berlinu, isusovac p. Günther Russ, izvještuje o potresnom pismu jedne kršćanske majke kojoj su dvojica mladića ubila sina. To je pismo uistinu jedno od kršćanskih svjedočanstava ljubavi kome je svaki komentar suvišan.

Ucviljena majka piše zatvorskom župniku, između ostaloga, i ovo: „... Žao mi je obojice mladića koji su ugasili život mogega sina. Ja za njih svaki dan molim. Na svakoj sv. Misi molim Boga da im oprosti i da ih blagoslovi. Željela bih znati kako im je. Željela bih da unatoč svemu uspiju u životu i da mogega sina jednome u nebu ponovno susretanu. Molim Vas, recite obojici da ih ja ne mogu mrziti i da ja to neću. Osjećam da mi je Bog darovao dva nova sina za koje se moram brinuti. Žao mi je i majka obojice mladića. Molim Vas, pokušajte obojici pomoći. Vas i njih dvojicu, koji su sada moji sinovi u Kristu, pozdravlja Vaša ... M. C.”

U odgovoru dvojice mladih razbojnika stoji i ovo: „... Poštovana gospođo C. Kad nam je župnik dao Vaše pismo na čitanje, osjetili smo se kao najveći izmet ovoga svijeta. Kako Vi morate biti divno ljudsko stvorenje kad prema ubojicama svoga sina pokazujete toliko ljubavi, prema nama koji s Vaše strane ne zaslužujemo nego mržnju i prezir. I mi bismo htjeli tako čvrsto vjerovati u dobrotu. To mi mislimo pošteno! Mi ne znamo kako Vam možemo zahvaliti za Vašu veliku ljubav. Možda će biti najbolje da pokušamo od svog života nešto stvoriti. Hoće li nam to uspjeti? U dubokoj zahvalnosti ...”

Ljubav prema Bogu i ljubav prema ljudima, pa i neprijateljima, idu uvijek zajedno. One su, kako netko lijepo napisao, „dvije rođene sestre”. Bitno je da nijednu nikada ne izdamo! Gospođa M. C., kao prava kršćanka, toga je svjesna.

Tko traži istinu, traži Boga – bilo mu to jasno ili ne!
Edith Stein

Ako želiš znati tko si zapravo, upitaj smrt.
(Litvanska narodna)

Komemorirana 24. obljetnica smrti kardinala Stepinca

„Branitelj čovjekove savjesti“

Katolička Crkva u hrvatskom narodu pamti, i bilježi, velike nadnevke svoje vjerničke i narodne povijesti. Svako njezino dijete umije smjestiti u točni povijesni kontekst sveta imena Trpimira, Branimira, Domagoja, Grgura Ninskog, Tomislava, Jelene, Zvonimira, Petra Svačića, Zrinskog i Frankopana, popa Mesića i bosanskih ujaka, Ante Starčevića, Mihe Pavlinovića, Leopolda Mandića i dr.

No jedno je ime posebno drago svakom onom koji se priznaje članom trinaestostoljetne povijesti Crkve u Hrvata. To je ime kardinala Alojzija Stepinca.

Nijedna obljetnica njegove blažene smrti nije prošla nezapažena. Nijedna, pa ni ovogodišnja – dvadesetčetvrti po redu.

Teško je naći njenog iseljenog misionara koji je nije, propovijedu ili na neki drugi način, komemorirao. Opisano djelo i život blagopokojnog kardinala obično se svodilo na dvije male riječi: „On je blagoslov i divni dar hrvatskoj Crkvi u hodu prema vječnosti“. Njegova vjera, njegova ljubav prema Bogu i svakom čovjeku, njegova neustrašivost i praštanje stavljaju ga među najveće i najbolje ljude dvadesetoga stoljeća.

Njegov nasljednik na stolici zagrebačkih nadbiskupa, kardinal dr. Franjo Kuharić, izrekao je u povodu Stepinčeve dvadesetčetvrti obljetnice smrti, 10. veljače 1984. godine, u zagrebačkoj katedrali govor koji se ne može zaboraviti. Svom govoru o svom blagopokojnom predšasniku Stepincu dao je kardinal Kuharić naslov – „Branitelj čovjekove savjesti“.

Donosimo za svoje cijenjene čitatelje glavne misli iz propovijedi kardinala Kuharića, koje se moraju pamtiti.

Evo ih:

U sabranosti i molitvenom raspoloženju okupismo se, draga braćo i sestre, da slavimo euharistiju, božansku žrtvu našeg otkupljenja, uključujući u molitvu i žrtvu blažene uspomene kardinala Alojzija Stepinca. U Svetoj smo godini otkupljenja. Osim toga, ove godine pada pedeseta obljetnica biskupskog posvećenja našeg blagopokojnika. U povodu njegova imenovanja za nadbiskupa-koadjutora, pisalo je u uvodniku „Katoličkog lista“ 1. lipnja 1934: „... Njegovo promaknuće s ljubavlju prate svi ne-

voljni i bolni, koji će u njemu naći milosrdnog Samaritanca. On je pun apostolskog žara za Kristov Križ, zato imamo jamstvo, da će sveta Kristova stvar u ovo teško doba naći u njemu braniča prožeta onom požrtvovnošću, o kojoj nam govore prva kršćanska vremena.“ Sada znamo da je to bio proćki navještaj i nagovještaj žrtve...

Krist – najsvetiji mučenik povijesti*

Isus Krist, imajući u vidu buduću nadu i stvarnost konačne uspostave pravednosti zauvijek, izriče svoja blaženstva. S božanskom sigurnošću hrabri za ustrajnost u dobru i govori: „Blago progonjenima zbog pravednosti, njihovo je kraljevstvo nebesko“.

Oduševljava savjest svojih učenika da ostanu vjerni pod svaku cijenu, i uz cijenu samog mučeništva, živeći istinu u ljubavi. To je prava sloboda sinova Božjih. Svi koji se tako predaju Bogu, nemaju straha, nego u svim iskušenjima ostaju vjerni svojoj savjesti i svome Bogu.

Na toliko mjesta Gospodin naš Isus Krist proriče svojoj Crkvi iskušenje sve do mučeništva. U oproštaju s apostolima govori: „U svijetu imate muku, ali hrabri budite – ja sam pobijedio svijet“. „Kad biste bili od svijeta, svijet bi svoje ljubio; no budući da niste od svijeta, nego sam vas ja izabrao iz svijeta, zato vas svijet mrzi... Ako su mene progonili, i vas će progoniti; ako su moju riječ čuvali, i vašu će čuvati“. „Svi će vas zamrziti zbog imena mog. Ali tko ustraje do kraja, taj će se spasiti.“



Na jednu državnu priredbu poslije rata pozvan je i zagrebački nadbiskup dr. Alojzije Stepinac. Na slici: desno do nadbiskupa predsjednik vlade dr. Vladimir Bakarić i jedan sovjetski vojni predstavnik, a lijevo pom. biskup dr. J. Lach

Vjernost savjesti može zahtijevati mučeništvo i tako se mučeništvom spasava savjest i dostojanstvo ljudske osobe. Odricanje od Istine, nijekanje glasa savjesti nije u skladu s dostojanstvom ljudske osobe. Zato je mučeništvo u povijesti Crkve stvarnost koja prelazi u svojevrstan misterij. Često su u posebno tjeskobnim vremenima povijesti Crkve baš najbolji sinovi i kćeri Crkve jedino mučeništvom dali svjedočanstvo ljubavi do kraja. Crkva je uopće rođena iz mučeništva. Najsvetiji mučenik cijele povijesti je Isus Krist. „Prošao je zemljom čineći dobro“, svjedoči apostol Petar u kući Kornelijevoj (Dj 10,38). Njegovo je čovjekoljublje bilo nenadmašivo. Ipak, Isus je bio žrtva nepravdnog progona. Bio je raspet. U to mučeništvo Isusa Krista Nevinoga uključen je u određenom smislu svaki čovjek koji je progonjen ili ubijen zbog svog vjerskog uvjerenja ili zbog svoje nacionalne pripadnosti ili čak zbog svog političkog opredjeljenja. U tu žrtvu nevinoga Isusa uključen je svaki čovjek koji je prisiljen da živi svoju vjeru u katakombama svoje savjesti. Koliko je bilo takvih žrtava u povijesti? Koliko ubojica? Koliko grobova? Nevinih je žrtava bilo na svim stranama sukoba!

Mirne duše možemo reći, promatrajući povijest svijeta u njezinim tajanstvenim dubinama, da je ta povijest preplavljena misterijem mučeništva. I to ne samo mučeništvom u koje je uložen život nego i onim trajnim mučeništvom koje pogađa osobe, obitelji i cijele narode, pogotovo male i slabe, kad su izloženi trajnim pritiscima i ograničenjima u svojim pravima i u svojoj slobodi. Čovjek čovjeku može biti mučitelj.

Mučenici pak Crkve imaju svoj posebni sjaj jer su progonjeni zbog Božje istine i jer umiru u ljubavi ne samo prema Bogu nego i prema svojim progoniteljima. To je najviši domet čovjekove savjesti: prihvatiti nepravdnu smrt i ustrajati u ljubavi. To je tajna pravog mučeništva. To je prisutnost Duha Svetoga u duši...

Najbolji zastupnik progonjenih Židova

Imajući pred očima vrijeme, prilike, svu dramatičnost naše nacionalne i svjetske situacije u kojoj je živio i djelovao zagrebački nadbiskup blažene uspomene Alojzije Stepinac, dolazimo do uvjerenja da je i on uključen na osobit način u misterij mučeništva kojim se potvrđuje uvjerenje i čvrstoća savjesti. Dao je svjedočanstvo Istini i potvr-

du ljubavi koja u sebi uključuje čovjekoljublje i rodoljublje. Ta pak ljubav ima izvor u Bogu i živi od otkupljenja.

To je uvjerenje Crkve u Hrvata. To je uvjerenje cijele Katoličke Crkve. To potvrđuju svi veliki pape ovog našeg vremena za redom, od Pija XII. do Ivana Pavla II. Čestitosti nadbiskupove savjesti dali su priznanje toliki ljudi koji ne pripadaju našem katoličkom zajedništvu.

Poslije „prežalosnog procesa“, kako se izrazio veliki papa Pijo XII, tolike su ličnosti svjetske politike, znanosti, vjerâ i kulture dali svjedočanstvo svoga uvjerenja o nadbiskupovoj nevinosti. Winston Churchill izjavio je u britanskom Parlamentu 1. studenoga 1946: „Okolnosti sudskog procesa i osude zagrebačkog nadbiskupa stvorile su na daleko i široko rasprostranjenu tugu.“

Louis Breier, predsjednik američkih Židova, izjavio je 13. listopada 1946. slijedeći: „Ovaj veliki čovjek Crkve bio je optužen da je bio kolaborator nacista. Mi Židovi to poričemo. Mi znamo iz njegove prošlosti, počevši od godine 1934. pa dalje, da je on bio istinski prijatelj Židovima, koji su u ona vremena stenjali pod Hitlerovim progonima i progonima njegovih slugana. On je jedan od rijetkih ljudi u Evropi koji su se digli protiv nacističke tiranije u doba kad je to bilo opasno... Govorio je otvoreno i neustrašivo protiv rasnih nürnberških zakona i njegova opozicija nacističkom teroru nije nikada popustila... Iza Nj. Sv. pape Pija XII, nadbiskup Stepinac bio je najbolji zastupnik progonjenih Židova u Evropi.“ Za potvrdu ove poštene izjave jednog uglednog Židova možemo navesti dulje izvođe iz govora samoga nadbiskupa. Govor je izrečen pred katedralom 31. listopada 1943, ali tema se već ranije i kasnije često ponavlja u nadbiskupovim javnim nastupima. Tada je izgovorio ove važne riječi koje otkrivaju njegovu dušu i savjest: „Mi smo uvijek naglašavali u javnom životu principe vječnoga zakona Božjega, bez obzira radi li se o Hrvatima, Srbima, Židovima, Ciganima, katolicama, muslimanima, pravoslavcima ili kome drugom... Mi, osuđujući sve nepravde, sva ubijanja nevinih, sve paleže mirnih sela, sva zatiranja sirotinjskih žuljeva, mi žaleći nevolje i boli svijetu koji danas nepravdno pate, odgovaramo ovako: Crkva je za onaj poređak, koji je napisan ne na raspadljivom papiru, nego u savjesti ljudskoj prstom

Boga živoga. Temelj je toga poretka Gospodin Bog, koji se ne gubi u paragrafima kao zemaljski zakonodavci, već je čitav poredak sazeo u deset riječi, deset zapovijedi Božjih... Naš bližnji, zvao se kako mu drago, nije šaraf u državnoj mašini, bila ona obojena crveno ili crno, sivo ili zeleno nego je slobodno dijete Božje, brat naš u Bogu. Zato bližnjemu moramo priznati pravo na život, imetak, čast, jer je pisano – ne ubij, ne ukradi, ne reci lažnoga svjedočanstva na bližnjega svoga.“ Na blagdan pak sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 1942, govorio je u ovoj katedrali: „Bog nam je svjedok, da smo bili protivni prisilnom stupanju u katoličku Crkvu... Neka bude ovdje javno rečeno da je Crkva učinila sve, što je u njezinoj moći, da tu svoju djecu (misli na pravoslavne vjernike) zaštiti, jer je ne vode politički motivi, nego briga za spasenje duša“...

Predstavnici vlade SFRJ o Stepincu

Čistoći nadbiskupove savjesti dali su, uostalom, svjedočanstvo i dvojica između najviših predstavnika javne vlasti SFRJ pred hrvatskim kiparom Ivanom Meštrovićem, što je on s pažnjom i preciznošću zapisao u svoje Memoare. Jedan je dao ovakvu izjavu: „Da pošteno kažem istinu, ja mislim, i to ne samo ja, da je Stepinac jedan integralan čovjek, čvrst karakter, koga je nemoguće slomiti. On je bio zaista pravedan osuđen, ali koliko se puta desilo u historiji, da su bili pravedni ljudi osuđeni iz političke nužde.“ Drugi je izjavio pak ovo: „On je sigurno čovjek jaka i čista karaktera i uporno stoji za svojim uvjerenjem. Da je bio samo u jednoj stvari popustio, bio bi danas slobodan i nama bi uštedio napast. Nas njegov hrvatski nacionalizam ne bi smetao, i da je proglasio hrvatsku crkvu, mi bismo ga bili digli do neba.“

Iz toga vidimo da je drama nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca neodjeljiva od njegove vjere i vjernosti. Tu se radilo o njegovoj vjerničkoj savjesti. Pitanje vjere temeljno je pitanje vjerničke savjesti. To nije nešto površinsko što se mijenja kao odijelo prema časovitoj modi. Vjera nije kaput koji se okreće prema vjetru. Vjera je najdublje, najosobnije, najintimnije uvjerenje. U činu vjere uključen je sav čovjek: svojim razumom, svojim srcem, svojom slobodom. Vjera je središnje pitanje osobne savjesti. II. vatikanski sabor pak kaže o savje-

(nastavak na sl. str.)

(nastavak s prednje str.)

sti: „Savjest je najskrovitija jezgra i svetište čovjeka, gdje je on sam s Bogom čiji glas odzvanja u njegovoj nutрини”...

Svakom prisilom na području savjesti zadaje se najdublja rana dostojanstvu ljudske osobe...

Stepinac oplemenjuje

Nadbiskup Stepinac ponio je svoj križ s mirnim dostojanstvom moleći i opraštajući onima koji su mu taj križ položili na ramena. U takvom stavu opraštanja i ljubavi i prema idejnim protivnicima najbolje se provjerava kršćanska vjera. Isus Krist u svojoj čudesnoj Propovijedi na gori zahtijeva od svojih učenika takav božanski postupak. To je konačna Božja pobjeda: ljubavi koja oslobađa; pobjeda istine koja opravdava; pobjeda milosrdne pravednosti koja konačno sve savršeno raspoređuje.

Zato nadbiskup i u svojoj duhovnoj oporuci poziva na ljubav i opraštanje, jer je to Božja zapovijed.

S pravom je mogao o njemu govoriti slavni Ivan Meštrović u Pittsburgu 23. travnja 1953: „Njegov nas slučaj ne upućuje na mržnju, nego na poštenje, ne upućuje nas na razdor ni narodni ni klasni, nego na sklad, upućuje nas na odvažno držanje, pa bilo to i uz žrtve, za prava svakog čovjeka, svakog naroda na njegovu nacionalnu i duhovnu slobodu...”

Svi želimo mir, ali mira nema bez pravednosti, a pravednost se u punom smislu postiže ljubavlju i praštanjem. To je poruka i blažene uspomene kardinala Alojzija Stepinca.

Takva poruka grije iz ovog groba u našoj katedrali. Zato je hladni grob učinio ovu katedralu toplijom. Tu iz vječnosti svijetli i grije svjetlo jednog ljudskog srca koje je bilo grijano Božjim srcem. Postoji ovdje milosno zračenje iz drugog svijeta koje potiče na tihi molitvu i skrušeno ispovijedanje svojih grijeha. Na ovom grobu rastu plodovi jednog nesebičnog života i dozrijevaju u dušama. Taj Bogu darovani život nadahnjuje hrabrošću, oplemenjuje dobrotom, pomiruje i smiruje opraštanjem.

Blagopokojni papa Pavao VI, kao milanski nadbiskup, rekao je nakon smrti našega kardinala: „On je za nas učitelj nade i dobrote!”...

* Podnaslove u govoru kard. F. Kuharića napisala „Ž.z.”

Reportaža iz Esslingena

Zriju plodovi obiteljskih Misa

Obiteljske Mise koje se svake prve nedjelje u mjesecu već nekoliko godina održavaju u misiji Esslingen privlače roditelje, angažiraju djecu i donose bogate duhovne plodove.

Moglo se to zapaziti i 5. veljače 1984. godine. Velika i drevna crkva sv. Pavla u Esslingenu bila je puna za vrijeme euharistijskog slavlja. Puno roditelja i puno, puno djece! Pastoralna suradnica gospođica Mara imala je tog dana, umjesto prof. Klinca koji je u to vrijeme poučavao našu djecu u Stuttgartu u glazbenom umijeću, dirigentsku palicu u svojim rukama. Misijski orkestar u kojem sam nabrojio deset gitarista, deset harmonikaša, pet orguljaša, jednog bubnjara i jednog bas-gitaristu svirao je i pjevao, pod Marinim ravnanjem, preko sv. Mise vrlo umješno i disciplinirano nekoliko koralnih i modernih napjeva, na veliku radost svojih roditelja i okupljenog puka Božjega.

Za vrijeme sv. Mise govorio je fra Ignacije Vugdelija o tajni kršćanske radosti naglašavajući riječi apostola Pavla: „Radujte se, opet velim, radujte se!” Propovjednik je spomenuo da pravi kršćanin, uza sve nevolje i nedaće koje mu život donese, može i mora biti veseo. Rekao je da je prebučna, „diskaška” i često „pijana” radost svijeta i vremena u kojem živimo najčešće pokazatelj bijega od mirne radosti srca. Slušaatelje je pozvao na služenju Bogu u ve-

selju i upozorio da čovjek samo u Bogu može biti potpuno veseo i sretan.

Poslije Mise slijedio je ručak za djecu i predavanje za odrasle o štetnosti alkohlizma – sve u prostorijama lijepe i velike misijske zgrade. Dobrovoljke majke znaju najbolje što im djeca rado jedu, pa su im to i pripremile: kokoške batke, pommes frites, salatu te neizostavni „catch-up”. Objed što su ga skuhaile Istranka i Karlovčanka bio je ukusan – točno po želji sedamdesetorice mališana. Čulo se samo: „Es schmeckt prima!”

U velikoj misijskoj dvorani odraslima je, dok su mladi objedovali, držao predavanje dr. Zmajić, voditelj klinike u Furth im Wald-u. Govorio je o štetnosti alkohola za zdravlje pojedinca, obitelji i društva. Kako svi slušatelji nisu mogli naći mjesta u dvorani, rasporedili su se po stepenicama, hodnicima, čekaonicama i preko razglasa pratili izlaganje o vrlo aktualnoj temi. Doktorove riječi: „Od 13 Nijemaca pije ih 12, a od 13 Hrvata trinaest ih pije”, djelovale su potresno, strašno, nevjerovatno.

Potom se za riječ javio jedan od u Furth im Wald-u izliječenih alkoholičara. Pozvao je sve slušatelje, gotovo patetički, da se kane tog otrova koji uništava čovjeka i razara obitelj. On je toga dana priredio u misijskoj podrumskoj dvorani zakusku i zabavicu za dr. Zmajića, soci-



Na obiteljskim Misama misijski orkestar ima „pune ruke posla”

jalnog radnika T. Čirku, misionara f. Silvestra, za svoju rodbinu i uži krug prijatelja. Kao da je htio reći: „Bio sam izgubljen i našao sam se!”

Stipe Mandušić, tako se zove izliječeni alkoholičar, rodom iz Rupa u šibenskoj općini (a reko mi je da mu ime svakako spomenem jer potječe od slavnog hrvatskog junaka Vuka Mandušića!), htio je proslaviti oslobođenje od te opake bolesti. Već 19 mjeseci naime ne pije on ni kapi alkohola i neće ga, tako na glas reče, nikada više okusiti. Htio je to upečatljivo i dirljivo priopćiti svojim najbližima i zahvaliti našem liječniku, socijalnom radniku i misiji za pružene usluge, za izbavljenje od zla, za spas. Evala mu! Zato je i organizirao tu večer ne žaleći troška. Koje li radosti i ponosa na Stipinu licu, na licu njegove obitelji (ima troje djece!) i na licima njegovih rupljanskih sumješтана zbog toga, za to!

„Čovjek treba znati i shvatiti da je alkohlizam bolest i onda mora htjeti od nje ozdraviti”, pripovijeda simpatični Stipe i poručuje svima da se kane toga „davla”. Sa Stipom je te večeri slavilo još nekoliko naših izliječenih alkoholičara svoje ozdravljenje. U sjećanju mi je ostala riječ našeg Mije iz bosanskog kraja: „Imam puno djece. Otkada ne pijem, obitelj se preporučila”.

Razgovori, pjesma, recitacije, čitanje pisama i čestitki s dobrim željama za ustrajnost izliječenih ljudi, sve je to ispunilo dubokim sadržajem tu zanimljivu i nesvakodnevnu večer. Bravo Stipe, Mijo, Ivane... bravo svima koji ne žele robovati tom zlu i koji se od njege nastoje izliječiti.

Misionar je te večeri jako raspoložen – a kako i neće, a socijalni radnik Tomo Čirko još više. „Ej, Crni”, reče mi Tomo na kraju, „ne zaboravi napisati u Živoj zajednici da sutra iz Esslingena putuje treća skupina naših alkoholičara na liječenje u Furth im Wald. To organizira Karitas, znaš?” Odgovorih mu: „Neću zaboraviti i uspješno im liječenje!”

I sjetih se toga časa Ivanova Evanđelja i onoga bijednika koji je 38 godina čekao da ga netko spusti u uzgibanu vodu e da ozdravi. I ne nađe se nitko dok nije došao Isus. „Nemam nikoga da me spusti u ribnjak”, reče jadni bolesnik Isusu. Nema nikoga, nema čovjeka! I pomislih da taj bolesnik to danas ne bi mogao reći: ta ima misiju, ima karitas, ima Crkvu!

I. Vugdelija

BAD SODEN

Srebreći pir obitelji Tolo



Bračni par Anđa i Ivan Tolo za svečanom stolom u povodu srebrećnog jubileja vjenčanja

Ivan-Iko Tolo i Anđa r. Protorka proslavili su svoj srebreći pir (25. g.) 4. II 1984. godine.

Vjenčani su 3. II 1959. u rodnom mjestu Viru kod Posušja. Tada su mladi i zdravi počeli svoj život istinske ljubavi u koju su pozvali na vjenčanju Boga za svjedoka. Danas, nakon 25 godina ponosno izjavljuju, da njihova ljubav nije došla a manje, niti je njihov brak ikada došao u pitanje.

Život ih nije milovao nego pritiskao sa svom svojom krutošću. Bog im nije dao vlastitoga poroda, ali oni nisu zato proklinjali, nego su puni odanosti i zahvalnosti Bogu svoju ljubav učinili plod-

nom prenoseći je na djecu pokojnoga brata Mije i sestre Ive, koju su podigli na noge.

U crkvi u Bad Sodenu okupili su se oko njih na Misi zahvalnici njihovi prijatelji, znanci, kumovi i njihov župnik. Poslije bogoslužja preselili su se u župsku dvoranu i radovali se do kasno u noć...

Iko je već 21 godinu u Njemačkoj, a gospođa Anđa 15 godina. Sagradili su dvije kuće u Viru, jednu za sebe, a drugu za djecu pokojnoga Mije.

Neka ih Bog podrži u njihovoj ljubavi i neka im dade sretnu starost. *tihomir*

VILLINGEN-SCHWENNINGEN

Misionar Dukić u bolnici

Hrvatska katolička misija Villingen-Schwenningen teritorijalno je jedna od većih u SR Njemačkoj. Obuhvaća 5 mjesta: Villingen, Schwenningen, Donaueschingen, St. Georgen i Furtwangen. Nalazi se u srcu Schwartzwalda, što znači da snijega ne nedostaje.

Rad u misiji je otežan prvenstveno radi udaljenosti mjesta, ali zauzetošću vlč. **Stipe-Čipe Dukića**, našeg hrvatskog misionara, služba se Božja održava redovito svake subote i nedjelje u svim gore spomenutim mjestima.

Posebna se briga vodi oko držanja vjeronauka na materinskom jeziku, a s ponosom će svi vjeroučenici istaknuti da redovito ministriraju na svetoj Misi. U nekim mjestima nedjeljom ministrira preko 15 ministranata.

Liturgijsko pjevanje je na zavidnoj visini zahvaljujući samim vjernicima, koji rado nakon sv. Mise ostanu na probama za slijedeću nedjelju.

I baš sada kada župa ostjetno raste, i po broju prisutnih vjernika i po župskim aktivnostima, morali smo se ovih dana na kraće vrijeme oprostiti od našeg misionara i otpratiti ga u bolnicu, gdje je podnio jednu vrlo tešku operaciju na desnom koljenu, petu na istoj nozi. Postoperativni oporovak će duže potrajati, pa ga kroz nekoliko mjeseci zamjenjuje jedan franjevac iz Domovine.

Našem župniku želimo sretan oporovak i što brži povratak, da nastavi sa početim radom, a našem novom pastoralnom asistentu, **g. Ivanu Čirki**, koji ovih dana dolazi u našu misiju, želimo plodan rad i ugodan boravak kod nas.

F.Z.

LUDWIGSBURG

**P. Metodu dr. Kelavi
sedamdeset godina**

Na blagdan svetih Ćirila i Metoda, nebeskih suzaštitnika Evrope, 14. veljače 1984. godine, okupilo se u velikoj dvorani misije Ludwigsburg oko osamdesetak osoba da bi hrvatskom misionaru fra Metodu dr. Kelavi čestitalo imendan i zaželjelo sve najbolje za njegov sedamdeseti rođendan.

Uz četiri predstavnika biskupije Rottenburg-Stuttgart, na čelu s mons. Jürgenom Adamom, referentom za strance pri Ordinarijatu (a to se rijetko događa na sličnim slavljinama naših misionara u Njemačkoj!) našlo se te večeri zajedno s fra Metodom, među inima, i desetak hrvatskih misionara. Bio je nazočan i nadužobrižnik p. B. Dukić te ukrajinski misionar, mjesni njemački župnik i novoimenovani albanski misionar fra Hil Kabashi.

Atmosfera je bila vedra, srdačna, topla.

Ukusna domaća jela koja su pripremile vrijedne ruke gospođe Ane Božić i misijskih aktivista te kapljica dobrog württemberškog vina na svoj su način doprinijeli da raspoloženje bude na zamjernoj razini. Čula se i pjesma, pjesma zanosna i stara, ali i pjesma s domovinskih festivala kao: „Ne tuguj, ne plači“, „Došli smo na tvoje plavo more“, „O, nono, nono“ i dr. Gosti su zbilja bili veseli, a sam svečar razdragan.

Za riječ se najprije javio p. B. Dukić koji je u kratkim crtama opisao fra Metodov životni put od godina ratnog vohora u Rimu, pa preko Argentine do Njemačke u kojoj on, što u Stuttgartu, što u Ludwigsburgu, djeluje već 17 godina



Obilježnicu dr. fra Metoda Kelave uzveličao je i mons. J. Adam, biskupijski referent za strance, svojom nazočnošću. Na slici: lijevo mons. Adam, desno p. M. Kelava.

kao misionar za naše vjernike. P. Dukić je naglasio i pohvalio fra Metodovo neumorno zalaganje i rad za Boga i čovjeka, za hrvatskog katolika posebice. Naddužobrižnik je slavljenu predao i dva simbolična poklona: torbicu s hrvatskim i kršćanskim simbolima i brončani odljev lik fra Filipa Grabovca, fra Metodova sumještanina, koji je umro u zloglasnoj mletačkoj tamnici i zbog stihova: „Kad kralj oće da kog srve, tad Rvate meće prve, a dobitak kad se dili, tad pitaju: gdi ste bili.“

Toplim i biranim riječima zahvalio je fra Metod svim gostima, počevši od onih iz biskupije. Napomenuo je da je cijeloga života radio sa svojim hrvatskim vjernicima – ali bez isključivosti – i da je sretan što i dalje može pomagati čovjeku, najprije svome čovjeku.

Fra Mirko Marić, voditelj misije Ludwigsburg u kojoj fra Metod i dalje vrši službu drugog dužobrižnika, kazao je glasno i jasno da je svečar puno učinio za ludwigsburšku misiju.

Svečareve godišnjice sjetio se i sam biskup dr. Georg Moser. U poduljem pismu u kojem popularni biskup čestita

fra Metodu 70. rođendan stoji doslovce i ovo: „Svoje čestitke povezujem sa srdačnom zahvalnošću za Vašu neumornu svećeničku službu u korist naše hrvatske braće i sestara u biskupiji Rottenburg-Stuttgart. Vi ste, doduše, vođenje Hrvatske katoličke misije Ludwigsburg predali u ruke mlađega subrata. Ali to Vas ne priječi da i dalje radostno i predano djelujete među svojim sunarodnjacima. To me tim više veseli što znam kako su Hrvatima nužno potrebni takvi dobri pastiri.“

Fra Metodu su također pismeno čestitali generalni vikar mons. E. Mühlbacher i g. S. Haas iz Referata za inozemce koji je svečaru posebno zahvalio za dobru suradnju i harmoničnu atmosferu koja je vladala između njega i biskupije.

Sadašnji referent za strance u biskupiji mons. J. Adam rekao je ono što misli biskupija Rottenburg kad je fra Metodu kazao: „Mi smo sretni da ste još uvijek ‚in vollem Einsatz‘ – u punoj aktivnosti.“

U ime mnogobrojnih vjernika koje je fra Metod poznavao i u ime „Ž. z.“ kličemo: „Na mnogaja ljeta!“

STUTT GART

Stigao albanski dužobrižnik

P. Hil Kabashi, dužobrižnik za albanske katolike



Biskupija Rottenburg-Stuttgart imenovala je 12. veljače 1984. godine, na prijedlog predsjednika Biskupske konferencije Jugoslavije kardinala Franje Kuharića, p. Hila Kabashi OFM, misionarom albanskih katolika u Njemačkoj, sa sjedištem u Stuttgartu.

Misionar p. Hil Kabashi rođen je 1941. u selu Caparce (Kosovo). Za svećenika je zaređen 18. 5. 1969. godine u Sarajevu. Član je Bosanske franjevačke provincije. Vršio je službu kapelana u Bugojnu, Bihaću i Đakovici, te službu župnika i gvardijana također u Đakovici. Od 1979. pa do dolaska u SR Njemačku bio

Ovo je, koliko nam je poznato, prvi slučaj da albanski svećenik službeno vodi pastoralnu brigu za svoje sunarodnjake na Zapadu.

je urednik albanskoga vjerskog časopisa „Drita“ (Svjetlo) koji izlazi u Zagrebu.

Prostorije Albanske katoličke misije nalaze se u Stuttgartu, Fangelsbachstr. 11, tel.: 07 11 / 60 53 85.

Novom misionaru patru Hilu, njegovom suradniku Petru Mjedi i cijeloj albanskoj katoličkoj zajednici u Njemačkoj želimo puno uspjeha i obilje Božjeg blagoslova.

NAŠI POKOJNICI

† Mijo, Ankica i Mirjana Grgić

Vijest da su 21. 12. 1983. smrtno stradali u prometnoj nesreći na cesti između Salzburga i Graza **Mijo (Miško) Grgić** (37) i njegove dvije kćerke **Ankica** (11) i **Mirjana** (10) stigla je kao grom iz vedra neba i velikom se brzinom proširila kroz našu hrvatsku zajednicu u Stuttgartu. Veliki broj prijatelja i znanaca jednostavno nisu mogli vjerovati da je naša misija u Stuttgartu osiromašena za svoja tri vrijedna člana. Sprovod dragih pokojnika obavljen je uz veliko mnoštvo vjernika 27. 12. 1983. u rodnom mjestu Vitaljini, župa Humac, Hercegovina.

Pokojni Mijo bio je, što ono naš hrvatski narod kaže, od glave do pete i čovjek i Hrvat i vjernik. Kao što je sam uzorno kršćanski živio, tako je odgajao i svoje troje djece. Svake nedjelje sa cijelom svojom obitelji sudjelovao je u našem

hrvatskom euharistijskom slavlju. Kad god je zatrebala bilo kakva pomoć našoj hrvatskoj misiji, pokojni je Mijo uvijek bio spreman pomoći. Njegova su djeca redovito pohađala naš hrvatski vjeronauk, bili redoviti ministranti i aktivno sudjelovali u misijskoj folklornoj grupi. Tri dana prije tragične smrti, na misijskoj proslavi sv. Nikole i Božića, na kojoj je bilo oko 3.000 prisutnih i podijeljeno 880 poklona, Ankica i Mirjana nastupile su u maloj folklornoj grupi naše misije.

Uvjereni smo da će se naša hrvatska katolička zajednica u Stuttgartu dugo sjećati naših dragih pokojnika Mije, Ankiće i Mirjane.

Ucviljenima: supruzi i majci Ruži, sinu i bratu Ivanu i ostaloj mnogobrojnoj rodbini izražavamo naše kršćansko suosjećanje s čvrstom vjerom i nadom da su naši dragi pokojnici, napustivši dom ovozemnog boravnika, stekli vječno prebivalište na nebesima.

Počivali u miru Božjem!

p. Žmire



† Nikola Rodočaj

Na sam dan Božića 1983., na putu k sv. Misi na hrvatskom jeziku, smrtno je stradao student medicine **Nikola Rodočaj**, sin Natka i Dušice r. Lovrić-Caparin. Toga jutra Nikola je izgovorio ove riječi: „Neka danas svi ljudi plešu, neka se vesele! Ustajte, ustajte, danas je Božić.“ Nikola je aktivno sudjelovao u liturgiji, a bio je izvanredni poznavalac Biblije. Bio je najbolji đak u školi, a govorio je sedam stranih jezika. Mnogo je izlazio u susret svojim sunarodnjacima na privremenom radu u Njemačkoj, a bio je i službeni sudski prevodilac za hrvatski jezik. Bio je uzoran mladić, pun znanja, dobrote i plemenitosti. Nikola je pokopan u Saulgau, a pogreb je predvodio Nikolin ujak, Ante Lovrić-Caparin, župnik iz Skradina. Na sprovodu je bilo prisutno deset svećenika i mnoštvo naroda iz hrvatskih katoličkih misija Ulma i Ravensburga.

„Boga nam ga je darovao, Bog nam ga je i uzeo. Mi znamo da je naš Nikola kod Boga.“ To su riječi Nikolinih kršćanskih roditelja. Počivao u miru Božjem! ik



Pokojni Mijo, Ankica i Mirjana Grgić

NÜRTINGEN

Karitasova djeca imaju prednost pred slatkišima



Mladi u Nürtingenu samoinicijativno su organizirali skupljanje novčane pomoći za karitasovu djecu u Zagrebu

Mi vjeroučenici Hrvatske kat. misije Esslingen, u mjestima Nürtingen i Kirchheim/Teck, za vrijeme Došašća na poseban smo se način pripremali za doček sv. Nikole i Božića. Te blagdane smo shvatili kao dar Boga nama ljudima i poziv na međusobno darivanje. Pa umjesto za slatkiše, naše su se kasice punile za djecu Karitasa u Zagrebu. I skupismo 300,- DM. Bilo mi je vrlo drago kad sam u ime svih predala taj dar sv. Nikoli uz ove riječi: „Radujemo se tvojem posjetu i tvojim darovima, ali još se više radujemo što i mi možemo darovati naše mališane u potrebi.

Taj kršćanski čin najmlađih toplo je djelovao na sve u dvorani, a nama je bio poticaj za slične akcije za koje smo se već počeli pripremati. Želimo se tako uključiti u život i rad naše misije, svjesni svojih obaveza za rast naše Zajednice.

Janja Čolić, 7. r.

U Ludwigsburgu namješten pastoralni suradnik



Ivan Grbavac, past. suradnik

Hrvatska katolička misija u Ludwigsburgu dobila je novoga pastoralnog suradnika u osobi g. **Ivana Grbavca**.

Gospodin Grbavac završio je studij teologije u Fuldi i jedno vrijeme nakon studija radio kao pastoralni suradnik u našoj Hrvatskoj misiji Villingen-Schwenningen.

U misiji Ludwigsburg počeo je radom 1. 2. 1984. godine.

Mi mu želimo puno Božjeg blagoslova i uspjeha u njegovu daljnjem radu.

Koristan savjet svima

Treba se liječiti

U ovom za nas strance teškom vremenu moramo malo razmisliti o bolovanju i o poteškoćama koje za nas nastaju ako npr. obolimo. Većina nas je bila zdrava kao drenovina kad smo se prije petnaestak godina uputili na „privremeni“ rad u Njemačku. Sami su Nijemci odbijali boležljive ljude a izabirali zdrave i jake koji će im moći „hrmbati“ od zore do mraka. Iako se ljudski organizam smatra najsavršenijim strojem na svijetu, ipak se dogodi da popusti koji „šaraf“ ili poluga. Tada treba početi k „mehaničaru na reparaturu“.

Dobro nam je poznato da se u vrijeme pune zaposlenosti išlo puno lakše na bolovanje nego danas, a zna se da tada nismo bili bolesniji nego danas. Bilo je to vrijeme kad smo si mogli „priuštiti par tjedana dodatnog godišnjeg odmora“, bez ikakva straha za radno mjesto. Ta „zlatna vremena“ su prošla i više ne čujemo one popularne riječi: „Ako Bog dade zdravlje, odoh ja malo na bolovanje“. Ne, nema toga više. Danas sve manje tražimo liječničku pomoć. A i kad to činimo, onda je često puta sve već kasno.

Sve veći pritisak na pacijente i njihove liječnika sa strane poslodavaca i bolesničkih blagajni jednostavno nagoni ljude da ne idu na bolovanje, iako su bolesni. Nije rijedak slučaj da „Vertrauensarzt“ poništi dijagnozu kućnog liječnika i pošalje bolesne ljude na po-

sao. Prošle je godine u Zapadnom Berlinu oko 90.000 pacijenata bilo u „posjetu“ kod tog „liječnika povjerenja“.

Vjerujem da je netko od nas već iskusio „blagodati“ koje znaju pružiti ti liječnici povjerenja. Nama je teško, a često puta i opasno ići na bolovanje. Ovo je vrijeme postalo preteško za nas – samo najjači mogu izdržati. Mnogi smo psihički umorni, nervno nagriženi. Dugogodišnja borba za svaku marku ostavila je teških posljedica na našem organizmu. Zato se ne smijemo plašiti, uza sve posljedice, uzeti liječničku žutu potvrdu o nesposobnost za rad. I liječiti se, i odmoriti se.

Mislim da je klica naše psihičke umornosti i drugih bolesti počela u nama rasti onoga dana kad smo odlučili napustiti rodnu grudu. I zato na pitanje: da li ići k liječniku ili ne, ja kategorički odgovaram: svakako. Ne treba se bojati ići k liječniku, poželjno je što češće dati pregledati sve vitalne organe našega „stroja“, treba voditi više brige o zdravlju, jer ne kaže naš narod zaludu da je „zdravlje najveće blago“. Previše smo dali, i još dandanas dajemo, za ovu nama ipak tuđu zemlju. Pa ako smo zaista bolesni, treba se liječiti – tu nam ni Vertrauensarzt ne može ništa. Da bismo smanjili zabrinjavajući porast oboljenja, moramo puno više misliti na svoje zdravlje. Ne smijemo sve gledati kroz prizmu novca. Zdravlje je važnije od ikakvog imanja. Nastojmo živjeti tako da u kući, koju smo sazdali radom i odricanjem, možemo provesti barem par umirovljeničkih godina u miru, blagostanju i – zdravlju.

Ivek Milčec

Jača od gluhoće

Isa, tako se zove junakinja ove male pri-povijesti, voli konje, pleše, ide u kazalište, na izlete, pomaže svojoj mlađoj sestri u rješavanju matematičkih zadataka. Gluha od rođenja, Isa je maturirala u školi za gluhe, a sada je sa svojih 28 godina diplomirani inženjer.

Njezin završni ispit na aachenskom fakultetu za elektroniku zainteresirao je mnoge. Tek polovica upisanih studenata, obično mladih ljudi, uspije završiti taj fakultet. A ona ga je završila.

Odnedavno radi na usavršenju pomagala za gluhe zajedno sa svojim profesorom. Nada se da će tako olakšati život svojim gluhih suputnika.

Mukotrpan je bio put gluhe djevojčice čim je počela mucati prve riječi. Kad je majka opazila da joj Isa ne čuje kao druga djeca, bilo joj je jako teško. Ali sa svojom kćerkom – drugim od sedmero djece – majka je ustrajno radila, ponekad i po deset sati, napeta, često suznih očiju.

Majka je od male zahtijevala mnogo i prisiljavala je da se izrazi kad je htjela uzeti kolač ili igračku. Popuštati – i kad je bilo neizdrživo – majka nije htjela. Isa se morala sama osloboditi izoliranosti u koju je, bez svoje krivnje, upala. Bila je znatiželjna, uporna, podržavana. I prva joj je riječ otvarala polako, ali sigurno, novi svijet u kojem se govori. Danas ona govori tako brzo da ju je teško pratiti. No, uza sve to onaj svoj govor mora neprestano ispravljati. Sada sanja o tome kako će napraviti aparat pomoću kojega će gluhi od rođenja moći naučiti govoriti – bez učitelja.

Isa, gluha, mlada žena, koja je odavno ovladala brojnim teškoćama, ne sumnja da će to i uspijeti. Što li sve ne može čovjek kad hoće!

„Neue Bildpost“

Oglas

Zemljoradnik iz južne Njemačke, neoženjen, rimokatolik, 44 godine, želi sklopiti poznanstvo s katoličkom djevojkom iz Jugoslavije radi braka. Vlasnik je solidne gostionice i gospodarski dobro stoji. Zainteresirane neka se jave na adresu: Hermann Bechter, Molpertshaus, Einturnerstr. 47, 7962 Wolfegg 3. Pismu priložiti fotografiju.



Pišu nam čitatelji



Dragi uredniče,

Vas i sve Vaše suradnike pozdravljam našim najljepšim pozdravom: Hvaljen Isus i Marija! Sada nakon ovog lijepog pozdrava želim Vam svako dobro u Vašem životu i radu. Na poseban Vam način želim dobar uspjeh u pisanju i uređivanju našeg dobrog lista. Stalni sam čitalac Vašeg lista. Meni se sviđa sve što pišete. Bilo bi dobro, kad biste uveli rubriku za mlade i da mladi postavljaju pitanja, te da šalju svoje dopise i pišu o svojim problemima. Uvjeran sam duboko da naši mladi imaju dosta problema u ovom tuđem svijetu i da bi im netko trebao priskočiti u pomoć. Jer, postoji mogućnost da se naši mladi izgube i da ne znaju tko su. Vjerujem da Vi to ne možete učiniti i da ne stojite dobro s financijama. Vaš je list više informativan i nema mjesta za tu mladu rubriku. Ali to bi trebalo učiniti.

Human je posao naših što okupljaju naše mlade u foklor i na učenje jezika i vjeronauka. Ovo kažem učenje, jer mi reče naš misionar „da naša djeca vrlo loše govore hrvatski“ i da ih on poučava pravilno govoriti. To je u stvari posao roditelja, ali kako vidim i odrasli su zapostavili svoj materinski jezik. Više vole njemački, kao da je ljepši i vredniji od našeg krasnoga hrvatskog jezika. Pa nema ljepšeg jezika od našega! U predposljednjem ste broju objavili temu o ovogodišnjoj vjeronaučnoj Olimpijadi. To je odlično i interesantna je to tema. Treba ona i nama odraslima (EUHARISTIJA). A pogotovo ove godine, kad mi slavimo Nacionalni euharistijski kongres. Bit će odlično ako nas posjeti naš dragi Papa. Ja u to čisto sumnjam, ali sve je to u Božjoj providnosti i bit će to tako kako bude bolje za nas i našu vjeru. Čitam u posljednjem broju „ŽZ-e“ kako će biti u tom smjeru sva naša hodočašća koja mi ovdje običavamo obavljati. Zato bismo se trebali ozbiljno spremati i barem u misiji imati trodnevnicu prije polaska na hodočašće. To bi trebali svi naši misionari imati na umu i svoje župljane spremati za takve svečane susrete. Zato bi nas trebao posjetiti nekih od naših domovinski biskupa. Mislim, da će sve to i biti tako. Pa i do sada je bilo fino. Samo, ove godine to treba biti bolje! Isto čitam u listu da se može kod Vas naručiti „Pismarica“ od fra

Andrije Kačića-Miošića. Tu sam knjigu već dosta davno čitao i tada sam bio djetete. Ali, sad hoću svakako imati i novo izdanje te divne Pismarice. Ja sam htio pisati listu „MARIJA“, ali to sad činim Vama. Pošaljite mi tu knjigu a ja Vam novac šaljem u ovom pismu. Isto Vam šaljem i pretplatu za list. U mnogim je našim kršćanskim listovima pisano o toj Pismarici i vjerujem da se rado kupuje i čita. Ta divna knjiga, nama ovdje u tuđem svijetu, prijeko je potrebna da se podsjetimo na naše drevne junake i na našu lijepu „ikavicu“. „Ikavica“ je naš pravi hrvatski jezik i velika je šteta što nije ušla u naš književni jezik. U mnogim našim krajevima u Domovini govori se još „ikavica“, kao na primjer u Dalmaciji, Bosni, Hercegovini i Slavoniji. Ali meni se čini: kad naši stari izumru da će i „ikavica“ izumrijeti. Zato bi svaka naša obitelj trebala posjedovati tu Pismaricu i čitati je. Sve bi naše misije trebale nabaviti tu Pismaricu te ju ponuditi puku, a svaki bi misionar trebao reći par riječi o toj knjizi. Treba ljude potaći i upozoriti! To samo mogu misionari i mislim da je to njihova dužnost. Naše Hrvatske misije i rađe na svim humanim akcijama. Pa što bismo mi bez njih? Bili bismo kao ovce izgubljene u planini. Zato, hvala dragom Bogu kad imamo dobrih pastira koji nas čuvaju i u tuđini.

Dragi uredniče, Vas molim da mi oprostite što sam odlučio s ovim svojim pismom. Znam da Vi imate i prečeg posla od čitanja dugih i dosadnih pisama. I na kraju, ja Vas želim pozdraviti i svako dobro poželjeti. Ostajte dobro i Bog!

Vinko Lučić, Düsseldorf



Poštovano uredništvo,

Čini mi se da bi dramskim ostvarenjima, kao onom u Waiblingenu o kome pišete na 9. stranici „Žive zajednice“, br. 1/2 od ove godine, trebalo omogućiti da posjete sve naše misije u Njemačkoj. Kazališne predstave mogu puno pomoći da se čuva naša riječ, pogotovo kod djece.

Stjepan Rašić, Schwäbisch Hall

Draga redakcijo,

Puno uspjeha u uređivanju naše sve bolje „Žive zajednice“ na svim drugim područjima želim vam u ovoj godini. Prilažem i pretplatu. Zašto na početku godine ne priložite prvom broju i uplatnice, kako je to običaj kod većine listova?

Stjepan Poropatić, Kernen i. R.

Poštovani uredniče,

Zapazio sam u „Živoj zajednici“ reklamu gramofonske ploče dječjeg zbora „Ivan Lukačić“ iz Hrvatske katoličke misije Berlin. Veoma pohvalno i samo naprijed! U reklamnom tekstu te ploče napisali ste da je „ova ploča glazbeni prvičenac u našim misijama“. Međutim, ravno prije deset godine – 1974. – izdala je Hrvatska katolička misija Bazel gramofonsku ploču svoga VIS-a „Crni biseri“ s dvjema pjesmama: „Halo, Zagreb“ i „Iseljenički spjev“. Ta se ploča može još uvijek naručiti kod naše misije u Bazelu. Bit ću neskroman pa ću spomenuti: te godine sam ja bio misionar naše misije u Bazelu.

p. Lucijan Kordić, Zürich

Poštovani p. Ignacije,

Nemojte mi zamjeriti na ovim dvjema riječima. Želio bih da objavite ovaj tekst: „Svojim prijateljima Ivanki i Andriji Rafaj, župa Bedekovčina, žele puno sreće Mirko, Marija i Marijan Krznar, u povodu njihove pedesete obljetnice vjenčanja.“

M. Krznar, Frankfurt/M.

Poštovano uredništvo!

Umro s grudom hrvatske zemlje u ustima Veliki i pobožni Hrvat, svećenik Juraj Križanić živio je uvijek u Božjoj prisutnosti. Godine 1683. zatekla ga je smrt pod Bečom, za vrijeme turske opsade. Umirući je, teško ranjen, rekao jednom pukovniku: „Otkopčaj mi mi kaput i košulju pa češ naći kesicu u kojoj je slika Majke Božje. Molim te pokaži mi je. U kesici je još i grumen hrvatske zemlje. Molim te da mi ga staviš u usta“. S Marijinom slikom pred očima i s komadom svoje hrvatske zemlje u ustima umro je tako jedan od najvećih Hrvata svih vremena – svećenik Juraj Križanić. bd, fjm.



Pišu nam čitatelji



Poštovano uredništvo,

Čitatelj sam i pretplatnik naših lijepih hrvatskih katoličkih novina „Živa zajednica“ koje su nama izvan domovine sigurno najbolja veza sa starim zavičajem. Vaša nas novina poučava da Bog postoji i na Zapadu koji nam je dao posla i novca, automobil, televizor i mnogo toga što kod kuće nismo imali. No, mnogi su od nas zaboravili ono što su kod kuće naučili, pa u ovom svijetu ne znaju da su vjernici, katolici. Mnogi se naprosto stide Boga, ne idu u crkvu jer se boje da ih netko od kolega ne bi vidio i da ih ne bi za to ismijao. Novac nikoga nije usrećio niti ozdravio. Ali, Bog i vjera to mogu. I ja sam nažalost bio jedan od takvih „stidljivih“ katolika, ali sam se vratio na pravi put, Bogu hvala. Otkako sam hodočastio u Lurd, moja je vjera u Boga postala veća i jača nego ikada. I opet ću posjetiti to Gospino svetište, ali ovoga puta sa svojom suprugom i sa svojom kćerkom Danicom. Ići će sa mnom i jedna njemačka

obitelj koja jako štuje Gospu. Dosada je ta familija raspačala više od 20 komada knjiga o ukazivanjima u Međugorju. Sada su naručili i knjigu o sv. Leopoldu Mandiću. Oni puno cijene naše hrvatske katolike. I mi bismo sami trebali Nijemcima još više pokazivati koliko vjerujemo. Trebali bismo to činiti na radnom mjestu, na športskim terenima ili bilo gdje drugo. Svoje vjere ne smijemo ni pred kim sakrivati, a pogotovo ne pred onima koji ne vjeruju ili koji su protiv vjere ili nas kao naroda. Toliko o tome.

Kao što i sami zapažate, ja slabo pišem hrvatski. Ispričavam se za to. Dugo sam godina pohađao njemačku školu, a hrvatski sam mogao govoriti samo sa sobom, ili čuti nešto preko radija. Braće i sestre nemam, a roditelji su mi rastavljeni i žive daleko od mene.

Imate li plavih knjižica o „Gospu u župi Međugorje“ na hrvatskom i postoji li kn-

jiga o sv. Leopoldu Mandiću? Rado bih nabavio par primjeraka. Javite mi odmah i cijenu. Želio bih imati i Kačićevu „Pismaricu“. Pošaljite mi i popis drugih hrvatskih knjiga koje imate u svom uredu. Unaprijed hvala.

Vaš čitatelj Ž. Lulić, Hemer

Poštovano uredništvo,

U posljednjem broju Vašega lista donijeli ste i četiri slike u četverbojnom tisku. To je jako lijepo. Ne biste li tako mogli učiniti i u svakom broju?

M. O., Rim

Imajte strpljivosti, dragi prijatelji. Čudesnost će možda tek vaši unuci razumjeti. Legende će se polako stvarati. Pobožna će vjera bijelom Spasitelju što dolazi sa zvijezda saskati ogrtač od zraka. I svi koji znaju gledati vidjet će kako on lebdi nad zemljom hrvatskom da je blagoslovi.

Id, Zagreb



Knjige knjige knjige...

Vrijedna knjiga o inomišljenicima

Splitski odvjetnik Ivan Mužić objavio je prošle godine u nakladi Crkve u svijetu svoju opsežnu knjigu pod naslovom „Masonstvo u Hrvata“. U nas se o masonstvu (odnosno o „framasonstvu“, što na francuskom znači – slobodno zidarstvo) puno govorilo i govori a malo znalo, kao po običaju. Stoga je Mužićevo djelo dragocjen doprinos poznavanju tog važnog pokreta doma i u svijetu.

Prema Leksikonu JLZ masonstvo je „pokret izgrađen na prosvjetiteljskim idejama 18. stoljeća, čiji su članovi („braća“) organizirani u „lože“, a imali su ili imaju jak utjecaj na politički, kulturni i ekonomski život svoje zemlje“. U Hrvatskoj je prvu ložu uspostavio grof Ivan Drašković već krajem 18. stoljeća, a

zvala se Prudentia (razboritost). S promjenjivom srećom, lože su se širile u hrvatskim zemljama sve do Drugog svjetskog rata, kada ih je bilo par desetaka. Nakon rata, lože više nisu bile obnavljane ni u Hrvatskoj ni u drugim republikama Jugoslavije, barem ne legalno.

U tančine I. Mužić opisuje ulogu loža u raznim razdobljima naše novije povijesti, poimenice u događajima oko ubojstva Aleksandra Karađorđevića i prevrata 27. ožujka 1941. g. u Beogradu. Za vjernike je od posebnog zanimanja poglavlje o odnosima masonstva prema katoličanstvu u Hrvatskoj, koji nisu bili baš najsrdačniji, ali i to je već davna prošlost. Naime, pokoncilaska Crkva našla je pomirljiviji jezik s masonima kao i s drugim misaonim strujanjima oko kojih su se nekoć koplja lomila. Druga vremena, drugi običaji!

Čitatelja će naročito zanimati neke poimenične liste masona u Hrvatskoj koje je autor prikupio, gdje se jedni uz druge nalaze mnogi poznati Hrvati najrazličitijih političkih usmjerenja.

Mužićeva je knjiga u domaćim novinama primljena dosta odbojno. Naša je

velika „vrlina“ ne poštivati tuđe trude i smjesta pobijati tuđa mišljenja. I zbog toga Mužićevu inače vrijednu knjigu treba preporučiti inozemnom čitatelju.

S.Z.



U Nadđušobrižničkom uredu u Frankfurtu postoji velik izbor najraznovrsnijih knjiga na hrvatskom jeziku. Najbrže ćete ih dobiti ako ih naručite preko „Žive zajednice“, An den Drei Steinen, 6000 Frankfurt/M. 50, tel.: 06 11 / 54 10 46.

Poslovođa Božo

Po gradu vlada karnevalsko veselje. Djeca trčkaraju kao maškare, a i odrasli (veseli šeširić na glavi ili bar crveni nos) galame, plešu i pjevaju kao da slave kinesku novu godinu. Nakon razgovora s advokatom stojimo Božo i ja potišteni pa pljučkamo u nabujalu Majnu. „Kako može tako blesavo reći da nemam nikake šanse doći do moji para! Odma sam vidio da taj advokatić nije veliki mudrac!” Pomislim u sebi: „A kakav si ti mudrac kad ulažeš pare u tako nesiguran gešeft kao taj imbis?” Iako me iskustvo uči da je advokat formalno u pravu i da za Božu nema mnogo nade (kako dobiti natrag novce koje si nekom dao na ruke bez ugovora i priznanice?), ipak ga tješim: „Ajde, idemo k fra Juri! Možda mu padne na um štogod pametnog!”

Poštenjačina, štedljiv i marljiv kao mrav, možda malko lakovjeran, bez škole, Božo nosio već dugo u srcu čežnju da se osamostali i otvori „štogod svojega”, a nije bogme jedini koji pokušava otvoriti gostionicu, radionicu, a najčešće kakvu firmicu „Bau GmbH”. Njemački zatvori su puni naših propalih „poslovođa”, a koliko ih je na bijegu pred poreznim uredom, bolesničkom kasom ili pred svojim vlastitim radnicima, samo Bog zna!

Zbog čega se naši ljudi drže kao pijan plota svih tih snova o kiosku ili građevinskoj firmi, nije mi nikad bilo jasno. Možda zato što su odrasli dolje uz tisuće direktora i poslovođa, koji malo rade a dobro zarade.

Prevarilo dakle Božu i ukralo mu grdne pare na legalan način. Željan da postane samostalni poslovođa, podigao on cijelu ušteđevinu pa uzeo neki lokal da otvori imbis. Neposredni partner mu bio Grga, Srijemac iz Tovarnika, koji je ondje imao slabu mesnicu, ali je i on bio samo podstanar trgovca Wille-a, koji je sa svoje strane iznajmio prostoriju od nekog kućegazde. Božo dao Grgi na ruke 20.000 maraka, uzeo arhitekta da preuredi lokal, on i žena „šuftovali” tri mjeseca, dao tisuće za novi inventar pa plaćao kiriju od 2000 maraka mjesečno, sve još prije otvorenja, u dobroj vjeri da će za Božić biti „svoj poslovođa”. Kad

najednom ispadne da pravi kućegazda nije uopće bio sporazuman, da se u bivšoj mirnoj mesnici otvori „birtija za auslendere”. Zato je on još prije par mjeseci dao otkaz Wille-u, ovaj je najprije šutio pa onda dao pismeni otkaz Srijemcu, a Grga početkom prosinca Boži saopćio otkaz. Wille i Srijemac su doduše Boži usmeno zagarantirali da smije otvoriti imbis, napisali su i mali ugovor na komadić papira. Daj ti sad dokaži o čemu su se oni doista dogovorili?!

Fra Jure nas je radosno primio: „Ij, ni' to za me ništa!” Ali kad smo mu cijelu komplikaciju ispričali, i on je najprije zanimemio pa onda uzeo kao za se promišljati: „Ni' loše postat poslovođa, ako te je Bog za to stvorio! Ako si lukav i prefrigan pa znaš, kao mnogi drugi, i malo privarit, možda uspiješ. Al' što ti, Božo, s tvoja tri razreda znaš o tim birokratskim vragolijama?” „Fra Jure”, dobacim izazovno, „ni sveti Petar nije bio školovan, pa je ipak postao Papa!” On plane: Siguro, bija je prosti ribarski tukan, ka' ovi naš Božo, al' je nad njim lebdija Duv Sveti! A di ima danas u golom materijalizmu i lažnom grabilizmu, Duva Svetog – ne moš ga nać da užgeš sto svića! Ko se danas prikrsti i Bogu pomoli pri' kakog važnog koraka? Kad se ljudi ne drže Boži zapovidi, kako poštenje moš od nji' očekivat? Zašto bi onda čovik bija viran ženi il obratno, ako nema Božjeg reda? Radnik će sad kradom uzet u tvornici što mu padne u šake. Il, zašto direktor ne bi, na račun kolektiva, napravio vikendicu na moru i otvorio tajni konto u Švicarskoj? Ko im to još brani?”

Božo pogleda zaprepašteno fra Juru: „Zar nema nigdi više poštenja na svijtu?” „E moj jadni Božo”, odvratila fra Jure, „dok su ljudi virovali u Boga i držali njegove zapovidi, ni tribalo nikakvi ugovori ni advokatića. Dva bi čovika rekla, 'evo ruke!', dala bi jedan drugom poštenu rič, Bog je rič čuja – i basta! Znaš šta, Božo, dođi ti sjutra k meni, a ja ću se pomoliti svetom Anti i savitovat se s iskusnijim od mene, pa ćemo vidit dalje.”

U našem centru žive u mirovini, ima nekoliko mjeseci, fra Luka i fra Gabro,



Piše Ivo Hladek

dva mirna, šutljiva, stara „Amerikanca” koje je sudbina iza rata gurala, bez njihove krivnje, po cijeloj kugli zemaljskoj. Čestim prolaznicima i namjernicima rado pripovijedaju o svojim shvaćanjima i zapažanjima, a kućnoj čeljadi ta dvojica naših „senatora” nastoje prenijeti svoje bogato pastoralno i ino iskustvo. Poput dvaju rimskih kipova uz cestu Via Appia sa zanimanjem promatraju cijeli naš životni džumbus, pa se smijuckaju kao djed unukovoj objesti. Kako su puno godina djelovali među našim iseljenicima u Sjevernoj Americi, važe i kao stručnjaci za gešeft i biznis. Na fra Jurino pitanje o mogućnostima da Božo dobije novce, fra Luka odloži novine, izvadi iz usta omiljelog „lorda” pa će polako: „E, moj brate, zna' bi ja to brzo rišit da sam u Čikagu!” Fra Gabro ga pogleda preko novina: „Ma što bolan, Luka, al' ti nisi više u Americi!”

Što su Luka i Gabro fra Juri savjetovali i što je on od njih saznao, nije nam on nikad izdao, jedino je u opširnom pričanju o svojoj „borbi s neprijateljem” kasnije bacao oko sebe poslovice kao „oteto prokletu”, pa „kome opanci, a kome obojci”, a navodno da je bio zgrabio junački Srijemca Grgu za gušu pa mu postavio ultimatum: „Reci mi sad onako pošteno, ni po babu ni po stričevima, već po pravdi Boga velikoga, je l' ti jadni Bože da' sve on pare – il si zauvik preda' kašiku u Božji magazin!”

Svršilo je tako da je Srijemac izručio fra Juri Božine novce, a i njemački kućegazda ga je odštetio za troškove preuređenja. Ali prije nego mu je fra Jure dao pare u ruke, Božo se morao zakleti pred Bogom i svetim Antom, da neće nikad više potpisivati ugovore koje ne poznaje. „Al' nemoj se sa mnom šaliti”, vikne mu fra Jure, „jer inače ti je odzvonilo!”

Gastarbeiter in der Antike und heute

Fremde hat es immer gegeben. Es waren Wanderer, Nomaden, Gefangene. Sie waren hilflos, wie die Kinder und Witwen der Willkür ihrer Mitmenschen ausgeliefert. Deswegen spricht die Bibel von ihnen, nimmt sie in Schutz. Es ist kein Wunder. Das Volk Israel hat das Fremdsein in Ägypten erfahren. Sie waren Sklaven. Sie wurden dadurch sensibel gemacht. Deswegen heißt es im Levitikus 19,33,34: „Wenn sich ein Fremdling bei euch im Lande aufhält, dürft ihr ihn nicht bedrücken. Wie ein Einheimischer aus eurer Mitte gelte euch der Fremdling, der sich bei euch aufhält. Denn auch ihr waret Fremdlinge im Land Ägypten. Ich bin Jahwe, euer Gott.“

In der Antike hat es auch Gastarbeiter gegeben. Fast unglaublich. Deswegen ist es interessant, ihre Lage mit der heutigen (im 20. Jahrhundert) zu vergleichen.

„Um die Mitte des sechsten Jahrhunderts schwang sich Pisistratus in Athen zum Tyrannen auf. Er brach die Adels-herrschaft und förderte damit eine Annäherung der Stände. Um die Produktivität zu steigern, kam er den Kleinbauern, Handwerkern und Gewerbetreibenden entgegen. Um diese Stände zu stärken, bürgerte er Metöken – die Gastarbeiter der Antike – ein.“ (Wolf-

gang Röd, Geschichte der Philosophie, Band I, Verlag CH. Beck, München, S. 163).

Ja, es herrschte Tyrann, Tyrannei im 6. Jahrhundert vor Christus. Heute herrschen Demokraten in den Gastarbeiterländern. Der Tyrann wollte Produktion steigern, die Demokraten von heute auch. Beide ließen die Gastarbeiter kommen. Der Tyrann integrierte sie (bürgerte sie ein), der Demokrat schickt sie nach Hause. Er schickt sie nach Hause, indem er ihnen weniger zahlt, als ihnen zusteht, und nennt das „Prämie“.

In der Antike gab es den Ausdruck „barbarus“. Der bezeichnete den Nicht-Griechen, Nicht-Römer – den Fremden, Ausländer. Heute – im 20. Jahrhundert – bezeichnen wir ihn „Gastarbeiter“.

Gott wird in Jesus Christus Kind, wird klein. Er nimmt das Kleine, Schwache, Ausgestoßene, Fremde in Schutz. Vielleicht denkt jemand in diesen Tagen darüber nach, ob wir im 6. Jahrhundert vor Christus oder im 20. Jahrhundert nach Christus leben. Für die Metöken wäre es besser, sie lebten im 6. Jahrhundert. Aber nein. Gott Jesu Christi ist auf der Seite der modernen Metöken, der Gastarbeiter.

Mato Kljajić, Aachen

Zeitung für die Erzdiözese Köln, 17. 2. 84

Weihbischof Jansen feierte Gedenkmesse für Kardinal Stepinac

KÖLN. Zum Gedenken an den 24. Todestag des kroatischen Kardinals Aloisius Stepinac lud die Kroatische Katholische Mission in Köln ihre rund 4000 Gemeindemitglieder in die Minoritenkirche ein. Kölns Weihbischof Walter Jansen feierte den Gottesdienst mit Kroatenseelsorgern aus dem Erzbistum.

In seiner Predigt ging Weihbischof Jansen darauf ein, im Sinne von Stepanic für den Glauben einzustehen. Dieses sei besonders wichtig für Menschen, die fern von ihrer Heimat, im Glauben eine neue Gemeinschaft fanden.

Kardinal Aloisius Stepinac wurde 1898 in Krasić, in der Nähe von Zagreb in Kroatien geboren. Zum Priester wurde er 1930 in der Basilika Santa Maria Maggiore geweiht. Schon 1934 wurde er zum Bischof-Koadjutor ernannt und drei Jahre später auf den Stuhl des Erzbischofs von Zagreb erhoben.

Als nach dem zweiten Weltkrieg ein kommunistisches System die Führung in Kroatien übernahm, kam auch die katholische Kirche in arge Bedrängnis. In einem Schauprozess wurde



Weihbischof Jansen (Mitte) beim Gedenkgottesdienst. (Foto: Urbahn)

Stepinac 1946 zu sechzehn Jahren Gefängnis verurteilt, um seinen starken Einfluß auf die kroatische Diözese Zagreb auszuschalten. Im Jahre 1951 wurde die schwere Kerkerhaft in eine Internierungshaft umgewandelt. Zwei Jahre später wurde er zum Kardinal ernannt, seine Internierung hinderte ihn jedoch, nach Rom zu reisen, um aus der Hand Papst Pius XII. den Kardinalshut in Empfang zu nehmen. Er starb

in der Verbannung am 10. Februar 1960 und wurde in der Kathedrale von Zagreb beigesetzt.

Sein Bekenntnis und sein unerschrockenes Eintreten für die Rechte der Kirche auch in einem kommunistischen Staat machten ihn zum Vorbild der kroatischen Katholiken. Seines Todestages wird in vielen Teilen der Welt, wohin es kroatische Katholiken verschlagen hat, gedacht. CAROLINE URBANH

Postwertbezeichnung 1 F 2384 E

Gebühr bezahlt:

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf I

Bogate zemlje ne vole djece

Dana se u SR Njemačkoj rađa, s obzirom na broj stanovnika, najmanje djece na svijetu: godišnje samo 10 na tisuću stanovnika. U Italiji se na tisuću stanovnika rodi 11 djece, u Švicarskoj 12, u Austriji, Japanu i Engleskoj po 13, u DDR-u 14, u Španjolskoj i Francuskoj po 15, u Australiji 16.

Naprotiv, u Nigeru se na tisuću stanovnika godišnje rodi 51 dijete, u Zambiji 49, u Egiptu 38, u Meksiku 34, u Indiji 33, u Argentini 24, u Brazilu 23 i u Kini 21.

Euharistijski kongres i u Berlinu

U posljednjem broju „Žive zajednice“ izvijestili smo o datumima održavanja Euharistijskog kongresa hrvatskih katolika u Njemačkoj ove godine. Iz naše misije u Berlinu javljaju da će se euharistijski kongres za hrvatske katolike u Berlinu održati 9. i 10. lipnja 1984. godine.

**ZZ ŽIVA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:
**Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

6000 Frankfurt a. M. 50

An den Drei Steinen 42, Tel. (06 11) 54 10 46

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić

Redakteur: Pater Ignacije Vugdelija

Redaktionsrat: Dragan Čuturić, p. Josip Mrkonjić, p. Stjepan Pavić, Branko Šimović

Jahresbezugspreis: DM 10,- + poštarina
Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der
Stadtsparkasse Frankfurt (BLZ 500 501 02)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf 2

Druck: Scholl + Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1